

פרידמן יצחק

יצחק פרידמן ז"ל
(1926-1948)

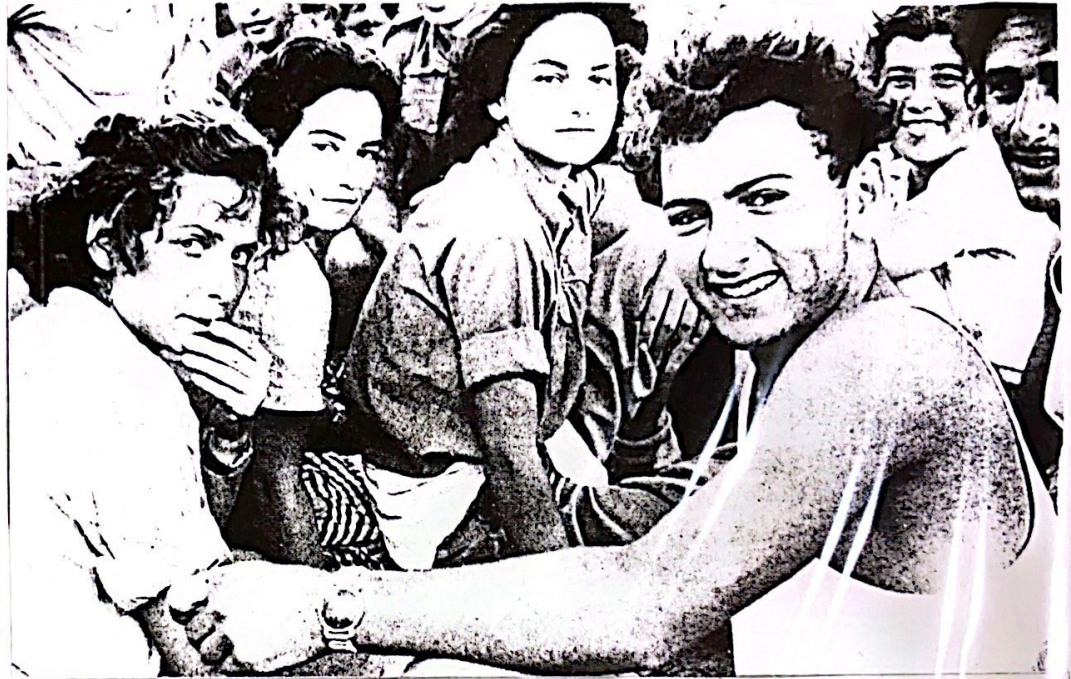

אירועים חשובים בחודש מאי 1948 :

1 במאי - החל "מבצע יפתח" בפיקודו של יגאל אלון, שנועד לשחרר את הגליל המזרחי.

יגאל אלון
מפקד חטיבת "יפתח".

לוחמי חטיבת "יפתח".

2 במאי - הרדיו העברי יתחיל בקוֹזב לפעול בתל אביב. הרדיו ישדר בגלים קצרים שייקלטו בגבולות הארץ. לפי שעה מדובר על 45 שעות שבועיות. על פי הערכה, יש במדינה כ-100 אלף בעלי מקלטים.

11 במאי - צפת נכבשה לאחר קרבות קשים, שבמהלכם נהרגו שמונה חיילים. האזור היהודי של צפת היה נצור במשך תקופה ארוכה, מוקף ע"י תושבים ערבים וחיילים עיראקים.

13 במאי - ארבעת יישובי גוש עציון נפלו לאחר קרבות ומצור שנמשכו כחמישה חודשים. בקרב האחרון נפלו 157 לוחמים ו-350 נפלו בשבי הירדני.

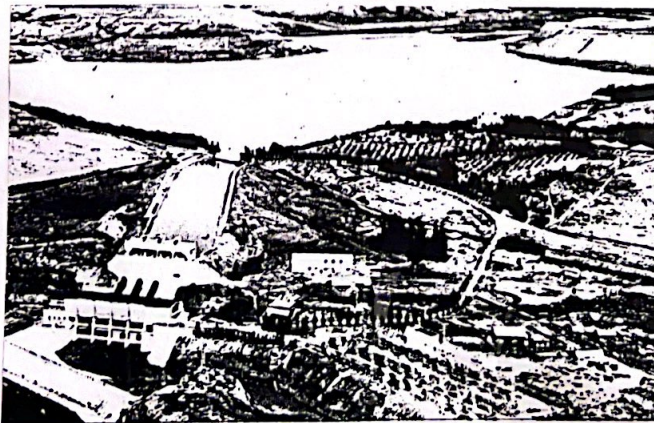
14 במאי - דוד בן גוריון הכריז על הקמת מדינת ישראל.

הגיוס הפומבי הראשון ליד גן מאיר בתל אביב, מלחמת השחרור.

נפילת תחנת הכוח ההידרו - אלקטרית בנהריים ע"י כוחות האויב שהשתלטו על התחנה שנמצאה בשטח ירדן והרסו אותה.

אתר תחנת הכוח ההידרו-אלקטרית בנהריים. התחנה - (למטה, משמאל) נהרסה על ידי האויב ביום קום המדינה.

15 במאי - טייס מיצרי שמטוסו נפגע מאש נ"מ במהלך הפצצה על תל אביב, נחת נחיתה אונס בפרדס סמוך לנס - ציונה, ונלקח בשבי ע"י שתי חיילות צה"ל, שהיו הראשונות שהגיעו למקום. על המטוס המצרי היו עדיין סימנים של חיל האוויר הבריטי.

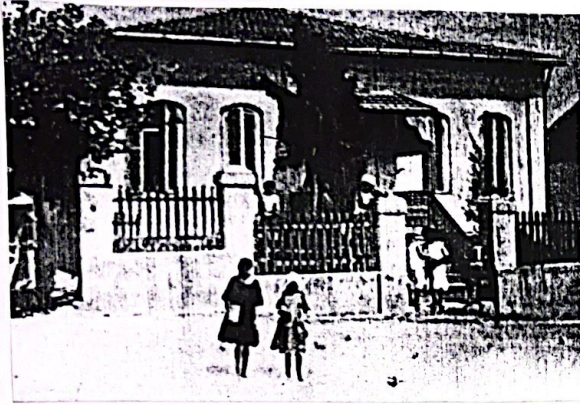
18 במאי - מועצת עיריית תל אביב החליטה לקרוא לכיכר הגדולה בתל אביב בשם כיכר המדינה. רחובות רבים קיבלו שמות חדשים, רובם על שם לוחמים יהודים שנפלו במערכה על עצמאות ישראל.

21 במאי - הוקם חיל האוויר הישראלי, שנקרא באופן רשמי חיל התעופה היהודי. ביום הראשון להפעלתו הופל מטוס אויב מצרי ליד רחובות, ומטוסי ישראל הפציצו כוחות סוריים באזור צמח שבעמק הירדן. כל מטוסינו שבו בשלום לבסיסם.

28 במאי - צה"ל הוקם. הממשלה הוציאה פקודה להקמת צבא הגנה לישראל. חל איסור על קיום כוח מזוין שיפעל מחוץ לצבא. דוד בן גוריון פרק את המחתרת מנשקן ואיחד אותן לצבא אחד. ארגון האצ"ל היה הראשון שהודיע על הצטרפותו לצבא. לח"י הצטרף כעבור 24 שעות.

סיפור חייו

יצחק נולד בשנת 1926 לאברהם ושושנה פרידמן.
בן למשפחה בת 6 ילדים (יצחק, שרה, בלה, יוסף, שרגא, רחל).
משפחתו הייתה דור שמיני בארץ והם עלו בשנת 1810.
יצחק למד בבית הספר העממי "חביב".

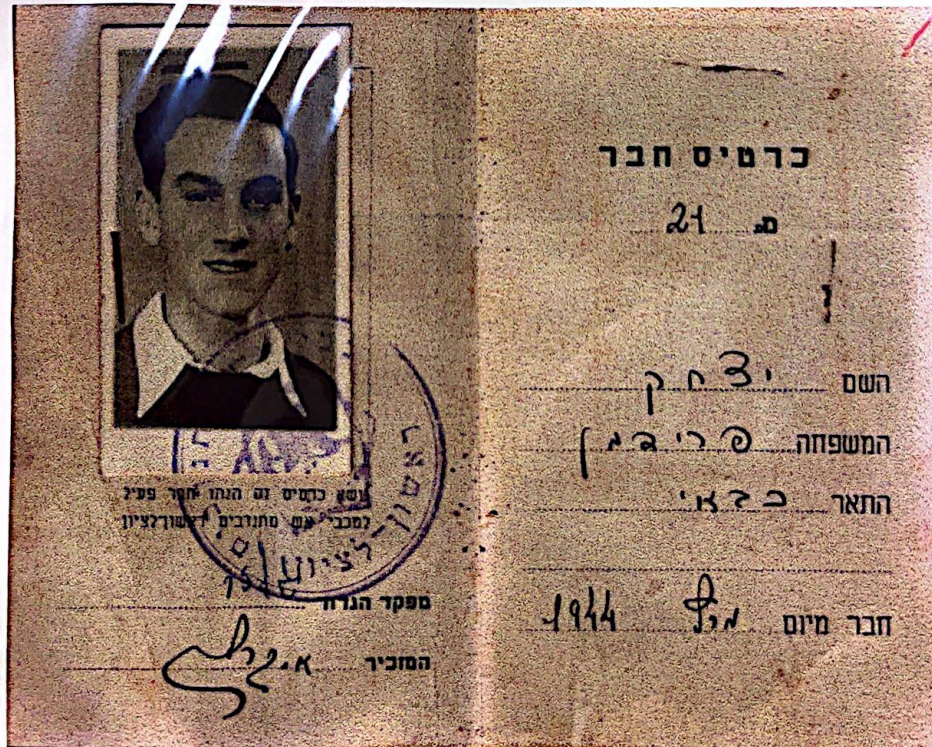

"חביב"

בית הספר העברי הראשון בעולם כולו שדיברו
ולמדו בו בעברית. בית הספר "חביב" הוקם
ב-1886 ע"י לובמן חביב ונקרא על שמו.
המנהל הראשון של ביה"ס היה פריימן.
בביה"ס התחילו ללמוד בגיל 6 במשך כשעתיים.
בית הספר היה מחולק לשניים: לבית ספר לבנים,
שהתקיים בשלושה חדרים מלמטה לבית הכנסת הגדול
ובית ספר לבנות שנמצא בבניין הבנוי לשם ביה"ס
לבנות מטעם הנדיב. מספר התלמידים הגיע בערך ל-60.

הוא עסק בספורט והיה חבר תנועת הנוער "מכבי צעיר" שקיימת
עד היום.

הוא התנדב למכבי האש בראשון לציון בגיל 17 ממרץ 1944 ככבאי

מכבי אש

ארגון להשתלטות על שרפות. כבר בעת העתיקה נוצרו בערים התאגדויות של אנשים שהתמחו בכיבוי שרפות, אך הם פעלו בהתנדבות. כיום אנשים אשר פועלים במסגרת מכבי אש - הם אנשים מוסמכים אשר הוכשרו לתפקידם, והם מקבלים שכר קבוע.

שירת במשטרת החופים ובנוטרות.

נוטרות

מדיניות ההבלגה אפשרה ליישוב להשתתף באופן פעיל בדיכוי המרד באמצעות הקמת הנוטרות כמסגרת עזר לצבא הבריטי ולמשטרה. ב-26 במאי 1936 החל הגיוס הראשוני של הנוטרים בארץ ישראל. היחידה הפכה לכוח קבוע להגנת היישוב העברי, וגויסו אליה עשרות גפירים. כשלושים מהם נשלחו ליישובים בסביבות עין חרוד ועמק הירדן. הנוטרים צוידו בנשק ובמדים בריטיים. באמצע יוני 1936 היו בארץ 1300 נוטרים נושאי רובים צבאיים. באוקטובר 1936 הגיע מספרם של נושאי הנשק ל-3000.

לאחר מכן שהה בקיבוץ והמשיך בעבודתו כמסגר. בשלב מאוחר יותר זייף את חתימת אביו ושירת שנתיים בצבא הבריטי, במצרים ובחזיתות שונות בדרגת לנס-קורפורל.

תמונה זו
צולמה במצרים
ובה מופיע יצחק.

כשעזב את הצבא עצרוהו הבריטים כחשוד בחבו ית באצ"ל
והעבירוהו ללטרון על אף שהיה בהגנה.

האצ"ל

בעקבות המשבר שפקד את ה"הגנה" לאחר מאורעות 1929, פרש ב-1931 אברהם
תהומי מהמפקדים הכולטים של ה"הגנה", והקים ארגון ארצי מתחרה - ארגון ב'.
ארגון זה נשא אופי מיליציוני, והתפרס ברוב הערים והמושבות.
ארגון ב' משך בעיקר בני נוער שלא הצליחו למצוא מקום ב"הגנה",
שנשלטה ע"י ההסתדרות ומפלגות הפועלים, הצטרפו אליו בעיקר חברי ברית
החשמונאים, שגדלו בארץ ועולים חברי בית"ר.
עם פרוץ המאורעות ב-1936 היה תהומי בעיצומו של משא ומתן אנשי האצ"ל
התנגדו למדיניות ההבלגה, שקיבלה על עצמה ההסתדרות הציונית.
ב-29 ביוני 1937 התקיים בתל אביב מסדר האצ"ל הראשון.
בסוף 1938, לאחר שבריטניה עצרה את העלייה, העמיד עצמו ז'בוטינסקי בראש
המהפכה העברית, והיה למפקד העליון של הארגון.
לאחר מכן החלו אנשי האצ"ל בשרשרת פעולות נקם נגד הערבים במקומות שונים
בארץ. האצ"ל פעל בעיקר בתל-אביב, בירושלים ובחיפה.
עם מינויו של מנחם בגין למפקד האצ"ל ב-1 בדצמבר התקבלה ההחלטה הסופית
לפתוח במאבק מזוין נגד השלטונות הבריטיים תוך הימנעות מפגיעה בגורמים
הקשורים במאמץ המלחמתי.
בספטמבר 1943 התקיפו אנשי האצ"ל את משטרת בית דגן, קלקיליה וחיפה.
באוקטובר השתלט האצ"ל על מחסני הממשלה הבריטית במרכז תל-אביב.

כעבור מספר חודשים שוחרר לאחר מאמצים רבים שהופעלו מצד המשפחה וזאת משום שכל משפחתו הייתה באצ"ל והוא היה חייל בחטיבת גבעתי אשר התנדב להגנה.

הגנה

ארגון ה"הגנה" היה ארגון הצבאי המחתרתי המרכזי של הישוב העברי בארץ ישראל בימי המנדט הבריטי.
הוא הוקם ביוני 1920 כממשיך דרכו של ארגון השומר.

הוא היה בין הראשונים שהתגייסו לאחר החלטת האו"ם.
הוא השתתף בקרבות רבים בתפקיד מ"כ - מפקד כיתה, אחרי הצטיינות עלה לדרגת מ"מ - מפקד מחלקה.
בפעולתו הראשונה כמ"מ יצא לכיבוש כפר ערבי - כיבוש בשיט.

כיבוש בשיט

לצורך כיבושה של בשיט עמדו לרשותו של המג"ד רק שתי פלוגות רגליים, יחידה מסייעת ויחידת משוריינים. (כוח קטן אשר הספיק בקישי לביצוע המשימה שהוטלה עליו) - משימה זו הייתה לנסות לפרוק מעל ערבי הכפר בשיט את נשקם ללא קרב ושפך דם, בשיטה של הקפת הכפר ותפיסת הנקודות השולטות שבמבואותיו, ולהציב אולטימטום. אולם פקודת המבצע החטיבתית לקחה בחשבון גם את האפשרות שהאויב לא ייכנע לאולטימטום ויגלה התנגדות, ובמצב כזה יש לפרוץ לכפר בכוח,
** פלוגה א' - תתפוס בגבעה שמצפון לכפר
** פלוגה ב' - תתפוס את בית-הבאר שממערב
** היחידה המסייעת תתפצל לארבעה צוותים שיוצבו ממזרח לבשיט על כביש גדרה יבנה ויתקפו את מרכז הכפר.
לאחר שהובהרה התוכנית למפקדי המשנה הורה אותם מפקד הגרוד לצאת לסיוורים מכינים (לסריקת השטח). בליל 10.5 יצאו מפקדי יחידות המשנה בליווי המ"מים ומ"כים שלהם לעבר הכפר.

ועם שובם של אנשי הסיוורים לבסיס היציאה מסרו לאביב בחילי את תשובותיהם ולפיהן
סוכמו הידיעות על בשיט אבל פרט אחד לקוי בחסר !!!
לא הודגשה בהן רוח הלחימה של האויב - שכבר נתגלתה בעבר ולא נזכרה בהן.
סמוך לחצות ליל ה-11.5, יצאו הכוחות מבסיס היציאה לעבר היעדים שנקבעו להם
בהתאם לתוכנית.

ערביי בשיט הקדימו "נעשה ל"נשמע" ופתחו באש עוד לפני מתן האולטימטום.
תשובתם הייתה ברורה ואנשי הגדוד לא פרצו מיד לכפר, אלא המחינו ל"ריכוך".
בקיצור ה"ריכוך" הצליח רק להעיר את האויב משנתו ולתת לו זמן להיכנס לעמדותיו
ולתארגן להגנה. היה ברור למפקד החטיבה שלא הכל כשורה באזור בשיט.
כן היה ברור שתוך זמן קצר הכרח להשיג הכרעה לטובתנו הקרב, בטרם יתערבו
הבריטים וימנעו את הניצחון על בשיט.

הדברים נעו במהירות רבה, בשעה 9:00 בערך, הגיע הגדוד לאזור הקרב ובהתאם
לתוכנית נערכו הכוחות תוך כ-20 דקות ומיד פרצו לעבר הכפר בשני צירים מקבילים.
ותוך פחות מרבע שעה הגיעו לתוך בתי הכפר. בשעה 10:30 בערך נשלמה סריקת הכפר
והגיעה שעת החבלה בבתיים.

קרב בשיט הסתיים בהצלחה אך ישנם כמה אכזרות לכוחותינו:
3 הרוגים - גרוס זאב

כגנוביץ גרשון

שמחי אברהם

ופרידמן יצחק שמת מפצעיו ב-13.5

נפגע בבטנו, אך הצליח לחזור ולמסור את הפיקוד לידי אחר.

נלקח לבית החולים, נותח ומת כעבור יומיים ב- 13.5.1948

בו ביום נקבר בראשון לציון.

יום לאחר מכן, ב-14.5.48 דוד בן גוריון הכריז על הקמת מדינת
ישראל.

מילות סיכום

יצחק, העבודה הייתה פרוייקט גדול, מפרך ובעיקר מהנה !
בתחילת העבודה קיבלנו עליך פרטים מעטים
מאנשים שלא הכרת כשהיית בחיים.
חקרנו עליך שאלנו וביררנו פרטים
ועכשיו, יותר מכפי ששיערנו, על חיך אנחנו יודעים.
היית אדם גדול ובחירוף נפש הגנת ותרמת לארצנו,
אך חבל שלא זכית לראות בהקמת מדינתנו.
לסיום העבודה ניתן לומר, שהיה קשה, אבל כדאי !
ולפני שנאמר שלום, נעצור ונחזור-
אותך לנצח נזכור !

ובהזדמנות זו אנו רוצות להודות
לגברת אסתר פרידמן, גיסתך, על המידע אשר סיפקה לנו,
על אף שלא זכחה להכירך, מפני שנישאה לאחייך שרגא ז"ל
מספר שנים לאחר מותך.
ועל כי תרמה מזמנה להכנת אלבום זה ואירחה אותנו בחום בביתה.
לשרית שמאי מורתנו, אשר תמכה בנו ועזרה לנו לאורך כל הדרך,
לעדנה ול"בית יד לבנים".
תודה רבה לכולכם מנטע ולני תלמידות כיתה ח' בחט"ב "טביב".

לני גיא 03-9581444
נטע מורי 03-9652098